

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 360/2020-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť

██████████, ██████████, a ██████████, ██████████
██████████, ██████████, zastúpených advokátkou ██████████
██████████, ██████████, vo veci namietaného porušenia

1. základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 120/2016 z 22. júna 2017;

2. základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 40/2019 z 26. februára 2020;

3. základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Pezinok sp. zn. 10 C 56/2012 z 27. novembra 2015;

4. základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 56/2012 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie:

i) základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 120/2016 z 22. júna 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok“);

ii) základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 1 listiny, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, ako aj čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 40/2019 z 26. februára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“);

iii) základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru,

ako aj čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy rozsudkom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 56/2012 z 27. novembra 2015 (ďalej aj „prvoinštančný rozsudok“);

iv) základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 56/2012 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli na strane navrhovateľov účastníkmi namietaného konania vedeného pred okresným súdom na základe návrhu podaného 13. februára 2012, ktorým sa domáhali zaplataenia špecifikovanej sumy úrokov z omeškania a náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy proti žalovanej Slovenskej republike, ktorá mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu okresného súdu v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 2366/2008. Návrh bol podaný na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „postupový súd“), ktorý následne 14. februára 2012 vec postúpil miestne príslušnému okresnému súdu, o čom sťažovateľov písomne upovedomil. Vo veci sťažovateľov vydal okresný súd uznesenie z 13. júna 2012 o zastavení konania z dôvodu neuplynutia lehoty šiestich mesiacov od podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku vyžadovanej zákonom č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Uznesenie o zastavení konania bolo zrušené krajským súdom a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

Následne o návrhu sťažovateľov rozhodol okresný súd rozsudkom z 27. novembra 2015, ktorým v časti uloženia povinnosti zaplatiť úroky z omeškania konanie zastavil a návrh na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol. Odvolaniu sťažovateľov podanému proti prvoinštančnému rozsudku okresného súdu nebolo vyhovené a krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil, pričom žalovanej strane priznal náhradu trov odvolacieho konania. Dovolanie sťažovateľov podané proti napadnutému rozsudku krajského súdu bolo odmietnuté podľa § 447 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovatelia namietajú porušenie svojich označených práv postupovým súdom a okresným súdom, ktoré pri postúpení veci z dôvodu miestnej príslušnosti nespĺnili svoju poučovaciu povinnosť podľa § 105 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) a sťažovateľov nepoučili o práve namietať postúpenie veci „do pätnástich dní od doručenia upovedomenia o postúpení“, v dôsledku čoho vo veci konal a rozhodol nezákonný súd. Okresný súd nevykonal nimi navrhnuté dôkazy, nedostatočne zistil skutkový stav veci, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie. Krajský súd sa následne dôsledne nevysporiadal s námietkou týkajúcou sa porušenia práva na nestranný súd a nezákonným a arbitrárnym napadnutým rozsudkom potvrdil prvoinštančný rozsudok okresného súdu. Podľa sťažovateľov krajský súd taktiež nesprávne posúdil ich odvolanie, keď o ňom rozhodoval podľa Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016, pričom odvolanie bolo podané za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti predostreli aj námietku, že im postupom krajského súdu v odvolacom konaní bola odňatá možnosť riadne konať pred súdom v dôsledku nesplnenia zákonných podmienok na verejné vyhlásenie rozsudku krajským súdom, pretože ich neupovedomil elektronickými prostriedkami o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, „*hoci z obsahu spisu vedel a musel vedieť (v prípade riadneho a nie povrchného prieskumu), že medzi okresným súdom a dovolateľmi prebiehala elektronická korešpondencia*“.

4. V ďalšom sťažovatelia namietajú postup najvyššieho súdu, ktorý sa s ich dovolacími námietkami „*riadne a ústavne konformne nevysporiadal*“ a jeho napadnuté uznesenie „*je svojvoľne, nekonzistentné, neracionálne a nepresvedčivo arbitrárne odôvodnené... a je výsledkom zjavného a svojvoľného odmietnutia spravodlivosti...*“. Podľa sťažovateľov sa najvyšší súd dôsledne nevysporiadal ani s ich námietkou v dovolaní spočívajúcou v tom, že postupom okresného súdu im „*bola odňatá možnosť riadne konať a to tým , že žalovaná doručila Okresnému súd Pezinok dňa 15.11.2013 listinné dôkazy (č. 1. 110 spisu - príloha č. 4 k dovolaniu)*“.

Miestne nepríslušný Okresný súd Pezinok vydávajúci sa za zákonný súd však s týmito listinnými dôkazmi neoboznámil sťažovateľku v 1. rade , neumožnil sa k ním vyjadriť,

čo malo v konečnom dôsledku za následok odňatie možnosti sťažovateľke v 1. rade riadne konať pred súdom“, čím došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní. Následne sťažovatelia v ústavnej sťažnosti odcitovali takmer celý obsah ich dovolania z 11. januára 2018 podaného proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

5. V súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní sťažovatelia uviedli, že toto namietané kompenzačné konanie vrátane konania o žiadosti o predbežné prerokovanie nároku vyžadovaného zákonom č. 514/2003 Z. z. trvá „fakticky viac ako 8 rokov a 4 mesiace, vinou ad hoc úkonov súdu s výraznými časovými odstupmi a jeho pasivitou a neefektívnym konaním...“ a stav právnej neistoty sťažovateľov trvá „nepretržite od 13.06.2008 (okamih, kedy bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie) doposiaľ, teda viac ako 12 ROKOV, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neakceptovateľné, najmä ak vo veci konal a rozhodoval miestne nepríslušný Okresný súd Pezinok a jeho konanie bolo nenáležito zlegalizované Krajským súdom v Bratislave a následne aj Najvyšším súdom SR.“. Sťažovatelia, odkazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), zastávajú názor, že v namietanom konaní vzhľadom na jeho dĺžku boli postupom okresného súdu porušené ich označené práva, a preto požadujú aj primerané finančné zadosťučinenie (každému v sume po 12 000 €).

6. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd v ich veci nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] , [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky právo podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky právo podľa čl. 48 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 36 ods. 1 , ods. 3 , čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd , právo podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Co/120/2016-242 zo dňa 22.06.2017 porušené boli.

2. Základné právo [REDAKOVANÉ] , [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky , právo podľa čl. 48 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 , ods. 3 , čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky , právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd , právo na účinný opravný prostriedkom pred vnútroštátnym orgánom podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd odmietajúcim uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Cdo/40/2019 z 26.02.2020 porušené boli.

3. Základné právo [REDAKOVANÉ] , [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky , právo podľa čl. 48 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 , ods. 3 , čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Pezinok č. k. 10C/56/2012-214 z 27.11.2015 porušené boli.

4. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/120/2016-242 z 22.06.2017 zrušuje a vec v r a c i a Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

5. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Cdo/40/2019 z 26.02.2020 zrušuje a vec v r a c i a Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

6. Rozsudok Okresného súdu Pezinok č. k. 10C/56/2012-214 z 27.11.2015 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Pezinok na ďalšie konanie

7. Krajský súd v Bratislave, Najvyšší súd Slovenskej republiky, Okresný súd Pezinok sú povinní solidárne uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] primerané finančné zadosťučinenie 10 000,- Eur a trovy právneho zastúpenia v sume 729,24,- Euro na účet ich advokátky...

8. Základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní č.k. 10C/56/2012 porušené boli.

9. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie, každému v sume 12 000,- Eur, ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť im do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

10 . [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania každému v sume 364,62,- Eur (spolu : 729,24,- Eur), ktoré je Okresný súd Pezinok povinný zaplatiť na účet ich právnej zástupkyne... do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu. “

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

13. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

14. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 36 ods. 3 listiny každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

15. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

16. Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

18. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

19. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov, že namietaným konaním okresného súdu, prvoinstančným rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené nimi označené práva. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti identifikoval podstatné argumenty sťažovateľov:

- okresný súd sťažovateľov v rozpore s § 105 ods. 3 OSP nepoučil o ich procesnom práve namietat postúpenie veci, čím bolo porušené ich právo na nestranný súd, s čím sa krajský súd nevysporiadal,

- sťažovateľke nebolo v konaní pred okresným súdom doručované vyjadrenie žalovanej strany z 15. novembra 2013, s čím sa najvyšší súd nevysporiadal,

- krajský súd posúdil ich odvolanie podľa Civilného sporového poriadku,
- sťažovatelia mali byť elektronicky upovedomení na nimi uvedenú mailovú adresu o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku krajského súdu, čo sa však nestalo.

Sťažovatelia namietajú aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní a zdôrazňujú celkovú dĺžku konania.

III.1 K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prvoinštančným rozsudkom okresného súdu

20. Časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti prvoinštančnému rozsudku okresného súdu je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

21. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07, III. ÚS 514/2017, II. ÚS 523/2014). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 269/06, IV. ÚS 115/07, II. ÚS 585/2018).

22. Ústavný súd nemá právomoc preskúmať prvoinštančný rozsudok okresného súdu, keďže tento už meritórne preskúmal krajský súd. Právomoc poskytnúť ochranu právam sťažovateľov podľa ústavy, listiny a dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho

konania. Sťažovatelia proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

III.2 K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

23. Vzhľadom na § 124 poslednú vetu zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, ústavný súd preskúmal namietaný rozsudok krajského súdu.

24. Ústavná sťažnosť sťažovateľov napriek právnemu zastúpeniu v konaní pred ústavným súdom má laický, nezrozumiteľný a z odborného hľadiska neprínosný charakter. Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia opakovane vznášajú námietky, pre ktoré považujú rozhodnutia všeobecných súdov za nesprávne. Aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu v ústavnej sťažnosti predniesli iba časť argumentov, ktorými sa bránili v odvolacom konaní. Ide o námietky spočívajúce v nedostatočnom vysporiadaní sa krajského súdu s argumentmi sťažovateľov.

25. Krajský súd v namietanom rozsudku v podstatnej časti uviedol:

„Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 C.s.p.), pričom námietky žalobcov nepovažoval za dôvodné.

Žalobcovia v úvode svojho odvolania poukázali na podanie zo dňa 25.11.2015, ktoré podľa ich názoru obsahuje nimi vznesenú námietku zaujatosti, s ktorou sa súd prvej inštancie nevysporiadal. V predmetnom podaní je uvedené, že žalobcovia majú za to, že Okresný súd Pezinok... nie je nestranným súdom v tejto veci, keď Okresný súd Pezinok nesie spoluzodpovednosť za zjavne nezákonné exekučné konanie a tým aj zodpovednosť za majetkovú ujmu spôsobenú žalobcom. Odvolací súd má za to, že podanie s takýmto

obsahom nemožno vyhodnotiť ako námietku zaujatosti. Námietka zaujatosti môže v zmysle ustanovení § 14 ods. 1 a 2 v spojení s § 17 O.s.p. (účinných v čase, kedy bolo urobené predmetné podanie) smerovať len voči určitým osobám, nie voči súdu ako inštitúcií. Preto súd prvej inštalácie nepochybil, keď na takéto podanie neprihliadal. Okrem toho odvolací súd uvádza, že aj keby malo byť predmetné podanie posudzované ako námietka zaujatosti, nespĺňalo by náležitosti vyžadované § 15a ods. 3 O.s.p. a súd prvej inštalácie by naň už len z tohto dôvodu nemohol prihliadať.

Odvolacie námietky žalobcov sú najmä zopakovaním argumentov prezentovaných už v konaní pred súdom prvej inštalácie, ktorými nijako nespochybnili skutkové a právne závery prvoinštalčného súdu. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštalácie má za preukázané, že v exekučnom konaní... nebolo súdom rozhodnuté o námietkach povinných proti exekúcií v zákonom stanovenej 60-dňovej lehote. Žalobca 2/ v tejto súvislosti podal sťažnosť na prietahy v konaní, na základe ktorej sa mu predsedníčka súdu ospravedlnila. V ďalšom priebehu exekučné konanie postupovalo plynule...

Odvolací súd sa však stotožnil so súdom prvej inštalácie tiež v tom, že vzhľadom na dĺžku prietahu v exekučnom konaní, ktorá vo vzťahu k žalobkyni 1/ predstavuje 151 dní a vo vzťahu k žalobcovi 2/ 169 dní, žalobcom nemohla vzniknúť taká ujma v ich osobnostnej sfére, ktorá by zakladala nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch... Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je v zásade prípustná až vtedy, ak by samotné zadosťučinenie (ospravedlnenie) nebolo postačujúce najmä vtedy ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Vyššie uvedený prietah najmä vzhľadom na jeho trvanie nemohol spôsobiť žalobcom tak závažnú ujmu na ich práve na ochranu osobnosti, ktorú by nebolo možné odčiniť, primeraným zadosťučinením vo forme ospravedlnenia, a ktorá by v dôsledku toho zakladala právo žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

... Pokiaľ išlo o žalobcami namietané nedostatočné odôvodnenie nevykonania dôkazov navrhnutých žalobcami... odvolací súd zhodne so súdom prvej inštalácie zastáva názor, že vykonanie týchto dôkazov nebolo potrebné, pričom účelnosť ich vykonania z podaní či prednesov žalobcov nevyplýva. Takáto argumentácia súdu prvej inštalácie zodpovedá požiadavkám na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že súd prvej inštalácie mal za preukázané, že k zásahu do osobnostnej sféry

žalobcov v dôsledku prieťahu v súdnom konaní došlo, tento však vzhľadom na svoje trvanie a konkrétne okolnosti daného prípadu (išlo prieťah v súvislosti s rozhodovaním o námietkach žalobcov ako povinných proti exekúcii) nemohol dosiahnuť takú intenzitu, ktorá by odôvodňovala priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Tieto závery vyplývajú z výsledkov dokazovania v konaní a akékoľvek ďalšie vykonané dôkazy by boli nadbytočné a neboli by spôsobilé tento záver zmeniť. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že súd nemusí vykonať všetky navrhnuté dôkazy a nie je úlohou súdu v civilnom sporovom konaní zistiť do najmenších podrobností všetky skutkové okolnosti majúce súvis s uplatňovaným nárokom. Dokazovanie je limitované najmä zásadami rýchlosti a hospodárnosti konania. Súd musí v rámci dokazovania postupovať tak, aby objasnil skutočnosti podstatné pre rozhodnutie vo veci. Nie je potrebné vykonávať dôkazy na preukázanie každého tvrdenia strán sporu, najmä pokiaľ tieto tvrdenia nemajú vplyv na rozhodnutie vo veci.“

26. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. ÚS 59/2019).

27. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov,

ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy; napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, z novších napr. II. ÚS 206/2015, I. ÚS 41/2019).

28. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

29. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Judikatúra ESĽP nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

30. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutých rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu (krajský súd konštatoval, že sa s odôvodnením okresného súdu stotožňuje, § 387 CSP, pozn.) konštatuje, že krajský súd sa riadne vysporiadal s námietkami, na základe ktorých sťažovatelia podali odvolanie, a že krajský súd ako súd odvolací, ako aj okresný súd konali v medziach svojej právomoci, keď príslušné

ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretovali a aplikovali, ich úvahy a z nich vyvedené závery vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné.

Závery krajského súdu sú v napadnutom rozsudku zdôvodnené riadne a presvedčivo, napadnutý rozsudok nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd vzhľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci, s poukazom na rozsudok okresného súdu a opakovanie námietok sťažovateľov nepovažuje postup ani rozsudok krajského súdu za taký zásah do práv sťažovateľov, ktorý by bol z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný.

31. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení.

32. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

33. V súvislosti s námietkou porušenia čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu sťažovatelia v ústavnej sťažnosti argumentovali tým, že sťažovateľke nebolo v konaní pred okresným súdom doručené vyjadrenie žalovanej strany z 15. novembra 2013, s čím sa najvyšší súd nevysporiadal. Predmetné „vyjadrenie žalovanej“ sťažovatelia predložili ako prílohu ústavnej sťažnosti. Podanie je označené ako „Doručenie jedného vyhotovenia fotokópií listín“, z ktorého je zrejmé, že v danom prípade žalovaná strana nedoručila okresnému súdu vyjadrenie, ale iba ďalšie vyhotovenia kópií listín, ktoré v nedostatočnom počte (teda v 3 vyhotoveniach, pozn.) predložila okresnému súdu priamo na pojednávaní 8. novembra 2013. Na základe uvedeného sa argumentácia sťažovateľov o porušení základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy javí ako celkom zjavne neopodstatnená, a preto ústavný súd aj v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

34. K námietke sťažovateľov o porušení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd pre úplnosť uvádza, že v týchto článkoch sú upravené základné garancie, resp. princípy fungovania štátu, majú teda charakter všeobecného ústavného princípu a primárne neformulujú základné práva ani slobody fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktoré sú upravené v druhej hlave ústavy. Vzhľadom na to, že sťažovatelia dávajú ich porušenie do priamej súvislosti s čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, pričom ústavný súd nezistil porušenie označených práv, je ústavná sťažnosť aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

III.3 K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

35. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľov, ktorou spochybňujú správnosť záveru najvyššieho súdu o (ne)prípustnosti dovolania, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v súlade s ktorou otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je v zásade otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 471/2017).

36. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok ESĽP z 28. 10. 1998). Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak bolo toto posúdenie vykonané v súlade so zákonom (m. m. IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom

na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa (m. m. III. ÚS 804/2016, II. ÚS 465/2017, I. ÚS 156/2018, II. ÚS 153/2019).

37. Najvyšší súd napadnutým uznesením z 26. februára 2020, i keď v konečnom dôsledku dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol ako neprípustné, zaujal stanovisko k podstate námietok sťažovateľov, ktoré uvádzajú v ústavnej sťažnosti. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preto (na rozdiel od názoru sťažovateľov) nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivý súdny proces. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel, a tie sú z ústavnoprávneho hľadiska udržateľné.

38. Najvyšší súd v napadnutom uznesení v podstatnej časti uviedol:

«Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces. Rozsudok súdu prvej inštancie podrobne uvádza, prečo súd žalobe nevyhovel. Rozsudok odvolacieho súdu uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcov, zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a za týmto účelom aj doplnenie ďalších dôvodov, najmä vysporiadanie sa s podstatnými odvolacími námietkami. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v takomto prípade postačí, ak odvolací súd v rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a musí byť preto posudzované v kontexte s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým, ako už bolo uvedené, vytvára organickú jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Žalobcovia preto nedôvodné argumentovali, že rozsudok

odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnený a nepresvedčivý; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov. Odvolací súd náležite vysvetlil aj to, prečo námietku „nestranného súdu“ nebolo možné vyhodnotiť ako námietku zaujatosti, resp. prečo námietka zaujatosti nespĺňala náležitosti podľa § 15a ods. 3 O.s.p.

... Pokiaľ žalobcovia namietajú, že Okresný súd Bratislava I, na ktorom podali žalobu, si riadne a včas nesplnil svoju poučovaciu povinnosť voči nim, hoci neboli zastúpení advokátom, «najmä tým, že ich „in concreto“ porušením ust. § 5 O.s.p. nepoučil o ich právach podľa ust. § 105 ods. 3 O.s.p.», čo podľa žalobcov napokon viedlo k tomu, že vo veci konal a rozhodoval «nezákonný súd - miestne nepríslušný Okresný súd Pezinok», dovolací súd len poznamenáva, že žalobcovia boli o postúpení veci riadne upovedomení. Právo strany sporu namietat' do 15 dní od doručenia upovedomenia správnosť postúpenia veci vyplýva priamo zo zákona. Ustanovenie § 5 O.s.p. bolo všeobecným základom pre poučovanie v občianskom súdnom konaní. Toto ustanovenie sa nepoužilo vtedy, ak zákon (Občiansky súdny poriadok, ale aj iné zákony upravujúce druhy civilného procesu) upravovali poučovaciu povinnosť buď výslovne, alebo aspoň v kontexte ustanovenia. Naostatok (čo je najvýznamnejšie z hľadiska, či nesplnením všeobecnej poučovacej povinnosti podľa § 5 O.s.p. reálne bolo zasiahnuté do práva strany na uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP) treba poukázať na to, že postúpenie veci bolo správne, v súlade s vtedy účinným ustanovením § 85 ods. 3 O.s.p., čo naostatok žalobcovia ani nenamietajú, a teda spor bol vedený a rozhodnutý na miestne, vecne, funkčne a kauzálne príslušnom súde.»

39. Vo vzťahu k formulovanej námietke sťažovateľov o odňatí ich možnosti riadne konať, pretože krajský súd ich neupovedomil o verejnom vyhlásení rozsudku zaslaním upovedomenia elektronicky na ich mailovú adresu, ústavný súd poukazuje na body 15 až 17 odôvodnenia napadnutého uznesenia, kde najvyšší súd uviedol:

„Dovolací súd nepovažuje za dôvodnú ani námietku žalobcov, že «podmienky na verejné vyhlásenie rozsudku krajským súdom dňa 22.6.2017 neboli splnené», pretože ich neupovedomil elektronickými prostriedkami o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku,

«hoci z obsahu spisu vedel a musel vedieť (v prípade riadneho a nie povrchného prieskumu), že medzi okresným súdom a dovolateľmi prebiehala elektronická korešpondencia».

Podľa § 210 ods. 3 CSP (správne má byť § 219 ods. 3 CSP, pozn.) vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že súd oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami na požiadavku strany sporu. Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobcovia výslovne požiadali odvolací súd o oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami. Argumentácia žalobcov, že odvolací súd pri «riadnom a nie povrchnom prieskume» mal vedieť, že «medzi okresným súdom a dovolateľmi prebiehala elektronická korešpondencia» nespochybňuje vyššie uvedený záver dovolacieho súdu, naostatok súladný so závermi obsiahnutými medziiným v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/714/2015 (neskôr publikovanom ako judikát R 9/2016).“

V tomto smere ústavný súd nad rámec uvedeného poznamenáva, že sťažovatelia napokon ani nepreukázali, že by v zmysle dikcie relevantného zákonného ustanovenia § 219 ods. 3 CSP výslovne krajský súd o doručovanie písomností, resp. o oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami požiadali, a navyše ani v ústavnej sťažnosti netvrdia, že by takúto žiadosť niekedy podali.

40. Sťažovatelia v tejto súvislosti poukazujú na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 26/2017 z 31. mája 2017, ktorým najvyšší súd podľa ich názoru v skutkovo a právne podobnej veci konštatoval, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Ústavný súd k tomuto argumentu predovšetkým uvádza, že nie je viazaný judikatúrou všeobecných súdov k otázkam aplikácie jednoduchého práva a pokiaľ sa sťažovatelia domnievajú, že judikatúra všeobecných súdov sa pri obdobných právnych otázkach rozchádza, je potrebné uviesť, že ústavnému súdu neprináleží judikatúru všeobecných súdov zjednocovať.

41. Napokon ani argument sťažovateľov, že odvolanie podali ešte v čase platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, pričom krajský súd nesprávne ich odvolanie posúdil podľa Civilného sporového poriadku neobstojí vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

42. Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom uznesení zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľov odmietnuť ako procesne neprípustné, pričom sa ústavne konformným spôsobom vysporiadal so všetkými dovolacími námietkami. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným. Postup najvyššieho súdu, ktorý vyústil do vydania napadnutého uznesenia, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za taký, ktorým by došlo k popretiu podstaty, zmyslu alebo účelu vo veci sťažovateľov použitých procesno-právnych noriem (upravujúcich prípustnosť dovolania v civilných sporoch).

43. Vychádzajúc z týchto skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 ústavy a základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť odmietol aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

44. Rovnako ako v prípade namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd nezistil ani porušenie práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Uplatňovanie práva na účinný prostriedok nápravy vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí totiž nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (Silver a ostatní proti Spojenému

kráľovstvu, rozhodnutie ESĽP z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/2010, sp. zn. IV. ÚS 325/2011 a sp. zn. I. ÚS 538/2013).

45. Citovaná judikatúra ESĽP potvrdzuje zrejmú súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje, a keďže ústavný súd zistil, že k porušeniu práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru nedošlo, nemohol dospieť ani k záveru, že by najvyšší súd porušil právo sťažovateľov zaručené čl. 13 dohovoru, a preto aj v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Ústavný súd uvádza, že čl. 13 dohovoru má procesný charakter, ktorý zaručuje všeobecné právo na účinný právny prostriedok nápravy pred vnútroštátnym orgánom každému, kto sa dovoľáva základných práv a slobôd uvedených v dohovore. Tento účinný prostriedok nápravy je nezávislý od istoty priaznivého výsledku pre sťažovateľa (podobne III. ÚS 86/05, I. ÚS 538/2013, III. ÚS 167/2017).

III.4 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným konaním okresného súdu

46. Sťažovatelia sa v petite ústavnej sťažnosti domáhali vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 56/2012.

47. Ústavný súd konštatuje, že doterajšiu dĺžku konania vedeného pred okresným súdom ako prvostupňovým súdom, krajským súdom ako odvolacím súdom a najvyšším súdom ako súdom dovolacím je potrebné, zohľadňujúc judikatúru ESĽP (rozsudok vo veci Kiš v. Slovenská republika z 13. 10. 2009 o sťažnosti vedenej pod č. 3673/05; rozsudok vo veci Gajdoš v. Slovenská republika z 26. 6. 2009 o sťažnosti vedenej pod č. 19304/04),

ako aj vlastnú rozhodovaciu činnosť, hodnotiť v súvislosti s posudzovaním prietáhov v konaní ako jeden celok. Vzhľadom na viazanosť ústavného súdu petitom ústavnej sťažnosti v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd nemohol pristúpiť k hodnoteniu postupu krajského súdu ani najvyššieho súdu, keďže neboli sťažovateľmi v petite ústavnej sťažnosti označení ako porušovatelia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

48. Konanie na okresnom súde bolo iniciované žalobou sťažovateľov z 13. februára 2012. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 10 C 56/2012 z 27. novembra 2015. Konanie na súde prvej inštancie teda v čase do vynesenia rozsudku trvalo 3 roky a 10 mesiacov.

Sťažovatelia podali proti prvoinštančnému rozsudku odvolanie. O podanom odvolaní rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 22. júna 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť 5. októbra 2017.

Vec sťažovateľov sa následne na základe dovolania podaného 11. januára 2018 nachádzala na najvyššom súde až do vydania napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 26. februára 2020, ktorým dovolanie odmietol.

49. Ústavný súd uzatvára, že v uvedenom postupe okresného súdu vzhľadom na dĺžku špecifikovaných období, v ktorých konal vo veci okresný súd, neidentifikoval žiadne signály nečinnosti alebo neefektívnej činnosti okresného súdu, ktorých intenzita by nasvedčovala, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

50. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017). Ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v konaní pred ústavným súdom

poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (napr. IV. ÚS 102/05, IV. ÚS 637/2013, II. ÚS 518/2014, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. II. ÚS 55/02, IV. ÚS 223/2010, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018). Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z ESĽP z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63).

51. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

52. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu